TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2006 m. birželio 1 d. *

Byloje C-169/05

dėl *Cour de cassation* (Belgija) 2005 m. balandžio 4 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2005 m. balandžio 15 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Uradex SCRL

prieš

Union Professionnelle de la Radio et de la Télédistribution (RTD),

Société Intercommunale pour la Diffusion de la Télévision (BRUTELE),

* Proceso kalba: prancūzų.

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Rosas, teisėjai J. Malenovský (pranešėjas), J.-P. Puissochet, S. von Bahr ir U. Lõhmus,

generalinis advokatas D. Ruiz-Jarabo Colomer,
posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2006 m. sausio 19 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Uradex SCRL*, atstovaujamos advokato A. Strowel ir *Rechtsanwalt* G. Berrisch,

— *Union Professionnelle de la Radio et de la Télédistribution (RTD)* bei *Société Intercommunale pour la Diffusion de la Télévision (BRUTELE)*, atstovaujamų advokatų E. Cornu ir F. de Visscher,

— Italijos vyriausybės, atstovaujamos I. M. Braguglia, padedamo *avvocato dello Stato* D. Del Gaizo,

— Švedijos vyriausybės, atstovaujamos K. Wistrand,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos W. Wils,

susipažinęs su 2006 m. vasario 14 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra susijęs su 1993 m. rugsėjo 27 d. Tarybos direktyvos 93/83/EEB dėl tam tikrų autorių teisių ir gretutinių teisių taisyklių, taikomų palydoviniam transliavimui ir kabeliniam perdavimui, koordinavimo (OL L 248, p. 15, toliau – direktyva) 9 straipsnio 2 dalies aiškinimu.

2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant bylą *Uradex SCRL* (toliau – *Uradex*) prieš *Union Professionnelle de la Radio et de la Télédistribution* (toliau – RTD) ir *Société Intercommunale pour la Diffusion de la Télévision* (toliau – BRUTELE), kurioje *Uradex* prašo, kad RTD nariams, o būtent BRUTELE būtų nurodyta nutraukti jos repertuarui priklausančio atlikimo kabelinę retransliaciją.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

3 Dvidešimt septinta direktyvos konstatuojamoji dalis nustato:

„<...> programų kabelinei retransliacijai iš kitų valstybių narių turi būti taikomos autorių teisės ir atitinkamais atvejais gretutinės teisės; <...> kabelinės televizijos operatorius tam turi gauti kiekvieno teisių į kiekvieną retransliuojamos programos dalį turėtojo leidimą; <...> pagal šią direktyvą leidimas iš principo turi būti duodamas sutarties pagrindu<...>". (Pataisytas vertimas)

4 Pagal direktyvos dvidešimt aštuntą konstatuojamąją dalį:

„<...> norint užtikrinti, kad kiti asmenys, kuriems priklauso teisės į kai kurias šių programų dalis, remdamiesi savo teisėmis negalėtų užginčyti tinkamo sutarčių vykdymo, reikia numatyti, įpareigojant kreiptis į atlygio surinkimo organizaciją, išimtinai kolektyvinį naudojimąsi leidimo teise, kiek tai reikalinga atsižvelgiant į kabelinės retransliacijos ypatumus; <...> leidimo teisė išlieka nepakitusi, ir tam tikru mastu reguliuojamas tik naudojimasis ja, kad teisę leisti kabelinę retransliaciją būtų galima perduoti <...>" (Pataisytas vertimas)

5 Direktyvos 8 straipsnio 1 dalis nustato:

„Valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijoje kabeliu retransliuojant kitų valstybių narių programas, bus gerbiamos taikomos autorių ir gretutinės teisės ir kad toks retransliavimas bus vykdomas remiantis individualiomis ar kolektyvinėmis sutartimis, sudarytomis tarp autorių teisių turėtojų, gretutinių teisių turėtojų ir kabelinių tinklų operatorių".

6 Direktyvos 9 straipsnis „Naudojimasis kabelinio retransliavimo teisėmis" yra suformuluotas taip:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad autorių ir gretutinių teisių turėtojų teise suteikti kabelinio tinklo operatoriui leidimą retransliuoti ar jo nesuteikti būtų galima naudotis tik per atlygio surinkimo organizaciją.

2. Kai teisės turėtojas nėra perdavęs savo teisių valdymo atlygio surinkimo organizacijai, tariama, kad atlygio surinkimo organizacijai, kuri valdo tos pačios kategorijos teises, yra pavesta valdyti jo teises. Kai tos kategorijos teises valdo kelios atlygio surinkimo organizacijos, teisės turėtojas laisvai pasirenka, kuri iš tų atlygio surinkimo organizacijų bus laikoma įgaliota valdyti jo teises. Šioje dalyje nurodytas teisių turėtojas turi tokias pat teises ir pareigas, kylančias iš sutarties tarp kabelinių tinklų operatoriaus ir atlygio surinkimo organizacijos, kuri laikoma įgaliota valdyti jo teises, kaip ir teisių turėtojai, kurie įgaliojo tą atlygio surinkimo organizaciją <...>

<...>"

Nacionalinės teisės aktai

7 Pagal 1994 m. birželio 30 d. Įstatymo dėl autorių ir gretutinių teisių (*Moniteur belge*, 1994 m. liepos 27 d., p. 19297, toliau – įstatymas) 36 straipsnio pirmąją pastraipą:

„Išskyrus jeigu susitarta kitaip, atlikėjas audiovizualinio kūrinio gamintojui perleidžia išimtinę teisę savo atlikimą naudoti audiovizualiai <...>“

8 Skirsnyje „Kabelinė retransliacija“ esantis įstatymo 51 straipsnis nustato:

„Vadovaujantis prieš tai esančiais skyriais ir toliau apibrėžtomis taisyklėmis, autorius ir gretutinių teisių turėtojai turi išimtinę teisę leisti jų kūrinių ar jų atlikimo kabelinę retransliaciją“.

9 Tame pačiame skirsnyje, įstatymo 53 straipsnio 1 ir 2 dalys analogiškomis formuluotėmis į Belgijos teisę perkėlė atitinkamai direktyvos 9 straipsnio 1 ir 2 dalis.

Pagrindinė byla

10 *Uradex*, atlikėjų su gretutinėmis teisėmis susijusio atlygio surinkimo organizacija, Briuselio pirmosios instancijos teisme pateikė prašymą, siekdama, jog būtų pripažinta, kad be jos leidimo ir tuo pažeidžiant įstatymo 51 ir 53 straipsnius retransliuodamos kabeliu jos repertuarui priklausantį atlikėjų atlikimą, kabelinio tinklo operatorių bendrovės, RTD narės, konkrečiai tariant, BRUTELE, pažeidžia *Uradex* valdomas gretutines teises. Ji taip pat paprašė, kad kiekviena iš aptariamų bendrovių būtų įpareigota nutraukti šio atlikimo kabelinę retransliaciją.

11 Kadangi šis prašymas buvo atmestas, *Uradex* pateikė apeliacinį skundą Briuselio apeliaciniam teismui.

12 Ir audiovizualinio, ir neaudiovizualinio atlikimo atžvilgiu *Uradex* iš pradžių laikėsi nuomonės, kad nors su gretutinėmis teisėmis susijusio atlygio surinkimo organizacijos turi išimtinę teisę leisti ar drausti jų kabelinę retransliaciją (toliau – teisė retransliuoti), vis dėlto ši teisė apsiriboja teisėmis, kurių valdymas buvo patikėtas šioms organizacijoms.

13 Iš tiesų, apeliacinio teismo teigimu, įstatymo 53 straipsnio 2 dalis, perkelianti direktyvos 9 straipsnio 2 dalį, nenumato, kad tokia teisių valdymo organizacija naudojasi atlikėjų, kurie jai nėra perdavę savo teisių valdymo, teise retransliuoti, kaip, atsižvelgiant į įstatymo 53 straipsnio 1 dalį, yra atlikėjų, kurie tai padarė, atveju.

14 Įstatymo 53 straipsnio 2 dalis nustato tik tai, kad ši organizacija „laikoma įgaliota valdyti jų teises", o šis valdymas, atsižvelgiant į jo iš esmės fiduciarinį pobūdį, realiai iš esmės apima atlyginimo už šį atlikimą rinkimą ir jo perdavimą šių teisių turėtojams.

15 Be to, apeliacinis teismas laikėsi nuomonės, kad tiek, kiek tai susiję su audiovizualiniu atlikimu, atsižvelgiant į įstatymo 36 straipsnį, *Uradex* negali naudotis teise retransliuoti kabeliu net tuo atveju, kai atlikėjai savo teisių valdymą perdavė šiai organizacijai. Iš tiesų ši nuostata įtvirtina teisinę prezumpciją, kuria remdamasis atlikėjas savo teisę retransliuoti perdavė gamintojui. Tačiau atlygio surinkimo organizacija veikia jos atstovaujamų atlikėjų vardu ir ji negali valdyti daugiau teisių, negu turi pastarieji. Todėl *Uradex* leidimo gali būti reikalaujama tik tada, jei pagal įstatymo 36 straipsnį ji paneigė šią prezumpciją įrodžiusi, jog tarp suinteresuotųjų atlikėjų ir gamintojų egzistuoja susitarimai, draudžiantys perduoti teisę retransliuoti, arba, to neįrodžius, jei ji atstovauja audiovizualinių kūrinių gamintojams. Nagrinėjamu atveju taip nėra.

16 Iš to, kas išdėstyta, išplaukia, kad apeliacinis teismas prašymą pripažino pagrįstą tik iš dalies. Viena vertus, jis, be kita ko, pripažino tai, kad transliuodama neaudiovizualinį atlikimą BRUTELE pažeidžia atlikėjų gretutines teises, kurių valdymą jie perdavė *Uradex*, ir todėl įpareigojo šias retransliacijas nutraukti, nebent būtų gautas *Uradex* leidimas. Kita vertus, kitą ieškinio dalį jis atmetė.

17 *Uradex* pateikė kasacinį skundą *Cour de cassation* tvirtindama, kad tiek, kiek tai susiję visų pirma su gretutinėmis teisėmis, kurių turėtojai šių teisių valdymo jai neperdavė, iš įstatymo 53 straipsnio ir direktyvos 9 straipsnio išplaukia, jog atlygio surinkimo organizacija yra laikoma atsakinga ne tik už valdymą, kuris apsiriboja atlyginimo rinkimu, šie straipsniai jai taip pat suteikia teisę retransliuoti. Be to,

Uradex nuomone, ši organizacija šia teise naudojasi ir audiovizualinio atlikimo atžvilgiu, nes nurodyti straipsniai nedaro jokio skirtumo pagal tai, ar tretiesiems asmenims retransliacijos teisė buvo perduota, ar ne.

18 Tokiomis aplinkybėmis kasacinis teismas nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar (direktyvos) 9 straipsnio 2 (dalis) turi būti aiškinama taip, jog kai atlygio surinkimo organizacija yra laikoma įgaliota valdyti autorių teisių ar gretutinių teisių turėtojo teises, kurių jis neperdavė valdyti atlygio surinkimo organizacijai, ši organizacija neturi teisės naudotis šio teisių turėtojo teise suteikti kabelinio tinklo operatoriui leidimą retransliuoti per kabelį programas ar jo nesuteikti, nes jai patikėta valdyti tik piniginius šio teisių turėtojo teisių aspektus?"

Dėl prejudicinio klausimo

19 Iš direktyvos 8 straipsnio 1 dalies ir jos dvidešimt septintos konstatuojamosios dalies išplaukia, kad kabelinio tinklo operatorius atitinkamas programas gali retransliuoti tik sutarčių pagrindu gavęs visų šių teisių turėtojų, tai yra ir tų, kurie jų teisių valdymą perdavė atlygio surinkimo organizacijai, ir tų, kurie to nepadarė, leidimą. Teisių turėtojai atlyginimą gauna iš esmės kaip atlygį už šį leidimą.

20 Vis dėlto teisinio saugumo tikslais tam, kad kabelinio tinklo operatoriai galėtų būti tikri, jog jie iš tikrųjų įgijo visas su retransliuojamomis programomis susijusias teises,

ir siekiant užtikrinti, kad kiti asmenys, kuriems priklauso teisės į kai kurias šių programų dalis, remdamiesi savo teisėmis negalėtų užginčyti tinkamo šias programas retransliuoti leidžiančių sutarčių vykdymo, direktyvos 9 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad šie teisių turėtojai teise retransliuoti gali naudotis tik per atlygio surinkimo organizaciją. Taip direktyva apriboja skaičių subjektų, su kuriais kabelinio tinklo operatoriai turi derėtis siekdami būtent už atlyginimą gauti leidimą retransliuoti, laikantis visų teisių turėtojų autorių ir gretutinių teisių.

21 Būtent šiame kontekste direktyvos 9 straipsnio 2 dalis numato, kad kai autorių teisių ir gretutinių teisių turėtojas nėra perdavęs savo teisių valdymo atlygio surinkimo organizacijai, laikoma, kad atlygio surinkimo organizacijai, kuri valdo tos pačios kategorijos teises, yra pavesta valdyti jo teises. Taigi ši nuostata tik sukonkretina šioje 9 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą taisyklę konkrečios tokio teisių turėtojo situacijos atžvilgiu.

22 Be to, numatydama, jog laikoma, kad atlygio surinkimo organizacijai yra pavesta valdyti „jo teises", direktyvos 9 straipsnio 2 dalis nenustato jokio apribojimo, susijusio su šio teisių turėtojo teisių valdymo apimtimi. Taigi iš jos formuluotės neišplaukia, kad toks valdymas turi būti susijęs tik su piniginiais nagrinėjamų teisių aspektais, o ne su teise retransliuoti.

23 Papildomai direktyvos 9 straipsnio pavadinimas „Naudojimasis kabelinio retransliavimo teisėmis" reiškia, kad visos šio straipsnio nuostatos susijusios būtent su šia teise.

24 Vis dėlto atsižvelgiant į pagrindinės bylos kontekstą reikia pridurti, kad, kaip tai nurodo direktyvos dvidešimt aštunta konstatuojamoji dalis, direktyva nedraudžia perduoti teisę retransliuoti. Tačiau ši teisė gali būti perduota remiantis tiek sutartimi, tiek teisine prezumpcija. Taigi direktyva nedraudžia, kad autorius, atlikėjas ar gamintojas nacionalinės nuostatos, tokios kaip įstatymo 36 straipsnio pirmoji pastraipa, pagrindu prarastų savo, kaip šios teisės „turėtojo", statusą direktyvos 9 straipsnio 2 dalies prasme, dėl ko nutrūktų bet koks šios nuostatos pagrindu tarp jo ir atlygio surinkimo organizacijos egzistuojantis teisinis ryšys.

25 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, jog direktyvos 9 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad kai atlygio surinkimo organizacija yra laikoma įgaliota valdyti autorių teisių ar gretutinių teisių turėtojo teises, kurių jis neperdavė valdyti atlygio surinkimo organizacijai, ši organizacija turi teisę naudotis šio teisių turėtojo teise suteikti kabelinio tinklo operatoriui leidimą retransliuoti per kabelį programą ar jo nesuteikti, ir todėl atlygio surinkimo organizacijos atliekamas šio teisių turėtojo teisių valdymas neapsiriboja tik piniginiais šių teisių aspektais.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

26 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1993 m. rugsėjo 27 d. Tarybos direktyvos 93/83/EEB dėl tam tikrų autorių teisių ir gretutinių teisių taisyklių, taikomų palydoviniam transliavimui ir kabeliniam perdavimui, koordinavimo 9 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad kai atlygio surinkimo organizacija yra laikoma įgaliota valdyti autorių teisių ar gretutinių teisių turėtojo teises, kurių jis neperdavė valdyti atlygio surinkimo organizacijai, ši organizacija turi teisę naudotis šio teisių turėtojo teise suteikti kabelinio tinklo operatoriui leidimą retransliuoti per kabelį programą ar jo nesuteikti, ir todėl atlygio surinkimo organizacijos atliekamas šio teisių turėtojo teisių valdymas neapsiriboja tik piniginiais šių teisių aspektais.

Parašai.